Č.j. S 67/02-1257/02-VO I V Brně dne 20. května 2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 67/02 zahájeném dne 19. března 2002 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správní řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), ve spojení s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, společností Východočeská energetika, a.s., Sladkovského 215, Hradec Králové, PSČ 501 03, IČ: 60108720, ve správním řízení zastoupenou JUDr. Věrou Pourovou, zaměstnancem společnosti, na základě pověření k právním úkonům ze dne 7. května 1999, na základě provedeného řízení a po zjištění rozhodných skutečností vydává toto

r o z h o d n u t í

1. Účastník řízení – společnost Východočeská energetika, a.s., Sladkovského 215, Hradec Králové, PSČ 501 03, IČ: 60108720, tím, že podmínil uzavření kupních smluv o dodávce elektřiny se společností ADLERBERG, a.s., Revoluční 2/1080, Praha 1, PSČ 110 00, IČ: 26157446 pro provozovnu Králíky, J. Opletala 127, Králíky, PSČ 561 69, na odběrná místa č. 2100006044 a 2100006045 uzavřením Smlouvy o přistoupení k závazku ze dne 31.5.2000, která obsahuje závazek společnosti ADLERBERG, a.s. uhradit účastníku řízení pohledávku v částce 146 453,40 Kč na místo společnosti TAILA, s.r.o., Škroupova 1, Litoměřice, PSČ 412 01, IČ: 64049370, a také tím, že na základě neuhrazení části pohledávky za společností TAILA, s.r.o., Škroupova 1, Litoměřice, PSČ 412 01, IČ: 64049370 přerušil dodávku elektřiny pro provozovnu Králíky, J. Opletala 127, Králíky, PSČ 561 69, zneužil na újmu společnosti ADLERBERG, a.s. svého dominantního postavení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů.

2. Podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, se účastníku řízení zneužívání dominantního postavení jednáním uvedeným v bodě 1 výroku do budoucna zakazuje.

3. Za zneužití dominantního postavení ukládá Úřad pro ochranu hospodářské soutěže společnosti Východočeská energetika, a.s., Sladkovského 215, Hradec Králové, PSČ 501 03, IČ: 60108720 podle § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, pokutu ve výši 700 000 Kč (slovy sedm set tisíc korun českých).

Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže u České národní banky, pobočka Brno, číslo účtu 3754-24825-621/0710, konstantní symbol 1148, jako variabilní symbol se uvede kmenová část daňového identifikačního čísla účastníka řízení.

O d ů v o d n ě n í

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zahájil dne 19. března 2002 z vlastního podnětu správní řízení S 67/02 s účastníkem řízení - společností Východočeská energetika, a.s., Sladkovského 215, Hradec Králové, PSČ 501 03, IČ: 60108720 (dále jen „VČE“ nebo „účastník řízení“) ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“) postupem účastníka řízení při uzavírání smluv o dodávce elektřiny se společností ADLERBERG, a.s., Revoluční 2/1080, Praha 1, PSČ 110 00, IČ: 26157446 (dále jen „Adlerberg“).

Úřad zahájil správní řízení na základě skutečností zjištěných v předběžném šetření provedeném v souvislosti s podnětem společnosti Adlerberg ze dne 25. září 2001 (P 347/01) k prověření zneužití monopolního postavení v oblasti dodávek elektrické energie (spr. spis č.l. 1-2). Stěžovatel ve svém podnětu týkajícím se jeho provozovny Králíky, J. Opletala 127, Králíky, PSČ 561 69, uvedl, že dne 31. května 2000 v 11.00 hodin proběhlo jednání mezi společností VČE, zastoupenou inspektorkou odbytu Marií Süsserovou, a společností Adlerberg, zastoupenou předsedou představenstva Ing. Josefem Vávrou. Při jednání zástupkyně VČE podmínila dodávky elektrické energie pro společnost Adlerberg převzetím závazku po společnosti TAILA, s.r.o, i když majitelé obou společností jsou jiné subjekty. Dle sdělení stěžovatele se jedná o neuhrazený závazek společnosti TAILA, s.r.o. za odběr elektrické energie za období 15.3.1999 – 15.2.2000 ve výši 136 453,40 Kč, resp. 68 198,60 Kč. Z přiložených dokladů vyplývá, že dané převzetí závazku mělo podobu podepsání Smlouvy o přistoupení k závazku uzavřené dne 31.5.2000 mezi VČE a společností Adlerberg, ve které se společnost Adlerberg zavázala uhradit VČE pohledávku v částce 146 453,40 Kč na místo společnosti TAILA, s.r.o., sídlem Škroupova 1, Litoměřice, PSČ 412 01, IČ: 64049370 (dále jen „Taila“). Popsaným jednáním paní Süsserové došlo dle vyjádření stěžovatele k nepřípustnému nátlaku hraničícímu s vydíráním. Stěžovatel se proto domnívá, že Smlouvu o přistoupení k závazku uzavřeli v tísni a za nápadně nevýhodných podmínek dle Občanského zákoníku § 49. Proto dne 5.4.2001 společnost Adlerberg odstoupila od smlouvy. Stěžovatel dále uvádí, že v průběhu měsíce května 2001 na základě upozornění společnosti Adlerberg bylo zjištěno, že VČE neoprávněně fakturovala dvojnásobek za odebrané množství

elektrické energie. Přeplatek ve výši 26 963,10 Kč nebyl společnosti Adlerberg vrácen a od 2.7.2001 si ho VČE ponechala na svém účtu. Dne 18.9.2001 ve 12.00 hodin byl společnosti Adlerberg odpojen elektrický proud a to i přesto, že tato společnost již měla uhrazeny zálohy za odběr elektrické energie. Nové připojení provedla VČE dne 24.9.2001 v 11.00 hodin po uhrazení částky 21 000 Kč, kterou VČE stanovila jako jednoznačnou a neměnnou podmínku.

Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že ze strany VČE došlo k vyslovení podmínky, že dokud Adlerberg nepřevezme závazek, bude zastavena dodávka elektrické energie, k nastolení nevýhodných podmínek, vzhledem k tomu, že VČE nepřipustila diskusi o výši závazku, a ke stanovení podmínky, že pokud Adlerberg nezaplatí závazek, nebude obnovena dodávka elektrické energie.

Dle názoru stěžovatele o přístupu VČE svědčí i formulace uvedená v dopise Ing. Vladimíra Váchy ze dne 16.5.2001 (zaměstnance VČE), kde je uvedeno: „Vaše přistoupení k závazku bylo podloženo Vaším záměrem najít způsob kontinuálního zabezpečení dodávky el. energie ...“, tzn., pokud by společnost Adlerberg nepřistoupila k závazku, nebylo by možné najít způsob kontinuálního zabezpečení dodávek elektrické energie.

Přílohou podnětu společnosti Adlerberg je Smlouva o přistoupení k závazku ze dne 31.5.2000 uzavřená mezi VČE a společností Adlerberg, Smlouva o přistoupení k závazku ze dne 21.2.2001 uzavřená mezi VČE a společností Adlerberg, Odstoupení od smlouvy, tj. od obou výše jmenovaných smluv o přistoupení k závazku, ze strany společnosti Adlerberg ze dne 5.4.2001, dopis VČE ze dne 16.5.2001 zaslaný společnosti Adlerberg jako reakce na odstoupení od Smlouvy k přistoupení k závazku.

Dopisem ze dne 19. 10 2001 Úřad vyzval VČE, aby poskytla Úřadu k tomuto podnětu stanovisko. VČE ve svém stanovisku uvedla, že společnost Taila za doby trvání smluvního vztahu, tj. před datem 15.2.2000, neplnila své povinnosti vyplývající z ujednání Kupní smlouvy o úhradách dodané a spotřebované elektrické energie. V době trvajícího smluvního vztahu na odběrném místě č. 2100006044, ev. č. 16812, a na odběrném místě č. 2100006045, ev. č. 433633 (dále jen „odběrná místa“), dlužila Taila VČE částku ve výši 146 453,40 Kč. Tato pohledávka zakládala možnost využití institutu přerušení dodávky elektřiny pro neplacení ze zákona i dle čl. VI. uzavřené kupní smlouvy. Ke dni 15.2.2000 přichází společnost Adlerberg s požadavkem na převedení obou odběrných míst s tím, že požaduje kontinuální zachování dodávky elektřiny do obou odběrných míst a je pro ni nepřijatelné jakékoliv zastavení dodávky elektřiny. Za společnost Adlerberg jednající předseda představenstva Ing. Vávra ke dni 15.2.2000 s podpisem k 31.5.2000 převádí obě odběrná místa na společnost Adlerberg za současného podpisu Smlouvy o přistoupení k závazku ve výši 146 453,40 Kč na základě své svobodné vůle. Dle vyjádření účastníka řízení není tedy pravdou, že by tato smlouva byla podepsána v tísni, ale naopak, podle tvrzení pracovníků Obchodní správy Česká Třebová výhradně se souhlasem čelního představitele společnosti Adlerberg. O tomto svědčí také další, opakované podepsání upravené Smlouvy o přistoupení k závazku ze dne 21.2.2001, ve které, na základě žádosti společnosti Adlerberg, došlo k posunu data splatnosti jednotlivých splátek poté, co dlužník nebyl schopen dostát svým závazkům a ujednáním dohody předešlé. Ani tato dohoda nebyla plněna, z původního závazku bylo dne 23.10.2000 uhrazeno pouze 10 000 Kč. K otázce neoprávněné fakturace

VČE uvedla, že při kontrole odběrného místa byla chybně zavedena hodnota účtovacího násobitele x2 místo x1. Společnosti Adlerberg byla sjednána náprava a opraven fakturační násobitel, přičemž vzniklý přeplatek 26 963,10 Kč byl dlužníkovi započten na úhradu závazku. Stejným postupem byla upravena fakturace vyúčtované spotřeby a tedy i závazku předchozí společnosti Taila, přepočtem původního závazku pak vznikl přeplatek ve výši 68 254,80 Kč. O tuto částku a zahrnutý započtený přeplatek 26 963,10 Kč byl původní závazek společnosti Adlerberg snížen na částku 41 235,50 Kč. Z přiloženého dopisu VČE společnosti Adlerberg vyplývá, že úhrada této částky byla stanovena ve dvou splátkách: 1. splátka – 21 000 Kč do 30.8.2001, 2. splátka – 20 235,50 Kč do 30.9.2001. (spr. spis č.l. 80). Protože ani tento, v pořadí již třetí navržený způsob úhrady sníženého závazku, nebyl dlužníkem akceptován, byla dne 18.9.2001 v souladu s článkem II. Smlouvy o přistoupení k závazku z 21.2.2001, po předchozí upomínce, dlužníkovi přerušena dodávka elektřiny. Důvodem pro přerušení dodávky elektřiny bylo i neplnění platebních povinností vyplývajících z řádného smluvního vztahu, neboť společnost Adlerberg neuhradila 4 čtvrtletní zálohy ve výši 1 750 Kč a další zálohu 5 000 Kč. Zálohové platby ve výši 7 000 Kč a 5 000 Kč sice byly poukázány hromadným příkazem k úhradě ze dne 13.9.2001, avšak ke dni přerušení dodávky se dlužník nedokázal prokazatelným dokladem o úhradě vyjádřit. Částka 21 000 Kč byla uhrazena až 21.9.2001 odpoledne, následně dne 24.9.2001 dopoledne byla obnovena dodávka elektřiny. Z celkového převzatého závazku není dosud uhrazena splátka 20 235,50 Kč. (spr. spis č.l. 30 a násl.)

Přílohou stanoviska VČE jsou kupní smlouvy o dodávce elektřiny pro odběratele uzavřené mezi VČE a společnostmi Taila a Adlerberg, smlouvy o přistoupení k závazku mezi VČE a společností Adlerberg ze dne 31.5.2000 a 21.2.2001, upomínky VČE společnosti Adlerberg, rekapitulace údajů k daňovému dobropisu ze dne 24.6.2001 týkající se společnosti Adlerberg, 3 dopisy VČE společnosti Adlerberg, příkazy k přerušení a k obnovení dodávky společnosti Adlerberg, hromadný příkaz k úhradě od společnosti Adlerberg a příjmový pokladní doklad VČE.

Dne 1.3.2002 obdržel Úřad další vyjádření společnosti VČE (spr. spis č.l. 90 a násl.), ve kterém je uvedeno, že na výzvu VČE k přerušení dodávky elektřiny pro neuhrazené 2 faktury společnosti Taila reagovala slečna Zita Hájková, která přesvědčila zaměstnance VČE, že je oprávněna jednat a učinit tak i za předešlou společnost Taila. V případě, kdy je při snaze uzavřít novou kupní smlouvu o dodávce elektřiny zřejmý zájem odběratele způsobit neuhrazení dodávky elektřiny (tj. v případě, kdy již zde existuje dluh) a nově příchozí žadatel je majetkově či personálně propojen s dlužníkem, zkoumá společnost možnosti uhrazení dosavadního dluhu. V tomto případě spatřuje VČE propojení v osobě Růženy Steinbergové, jednatelce společnosti Taila a současně jediné upisovatelce akcií u společnosti Adlerberg, a v osobě slečny Zity Hájkové, která jednala na základě plné moci udělené společností Holdia (tj. Holdia, a.s., sídlem Revoluční 2, Praha 1, PSČ 110 00, IČ: 25105558 – dále jen „Holdia“) a jejíž členství ve statutárních orgánech je v obchodní firmě Adlerberg rovněž průkazné.

Účastník řízení uvedl, že se snažil vyhovět urgentní žádosti na zabezpečení dodávky, aniž by došlo k jejímu přerušení, a že bylo rovněž v tomto případě možno rozeznat snahu společnosti ve finanční tísni neplatící za odebranou a spotřebovanou energii najít náhradní

způsob zajištění dodávky elektřiny, tj. převodem na jiný subjekt. Po dořešení předchozího smluvního vztahu se společností Taila (tj.již nastaveným přerušením dodávky elektřiny dlužníkovi, následně opakovanou výzvou k úhradě dluhu a v případě nereagování, odstoupením od smlouvy a soudním, popř. jiným vymáháním pohledávky) by VČE uzavřela novou kupní smlouvu pro nového odběratele při splnění zákonných podmínek

VČE dále uvedla, že původním odběratelem na odběrných místech byla společnost Taila, poté od 15.2.2000 společnost Holdia, za kterou smlouvu podepsala slečna Zita Hájková. Spotřeba elektřiny společnosti Holdia však nebyla fakturována. Dnem 31.5.2000 byla uzavřena kupní smlouva s účinností od 15.2.2000 zpětně na společnost Adlerberg a současně uzavřena Smlouva o přistoupení k závazku. Důvod změny odběratele se zpětnou účinností byl dle účastníka řízení ten, že v únoru 2000 neměla společnost Adlerberg výpis z obchodního rejstříku. Po předložení výpisu žádala sl. Hájková zpětný převod tak, aby společnost Holdia v tomto řetězci vůbec nefigurovala a zároveň souhlasila se Smlouvou o přistoupení k závazku – celkový dluh činil 146 453,40 Kč a v současnosti zbývá uhradit ještě 20 235 Kč.

Oznámením, které společnost VČE obdržela dne 19. března 2002 (spr. spis č.l. 9-10), Úřad zahájil správní řízení S 67/02. Zároveň bylo nařízeno ústní jednání s účastníkem řízení na 21. března 2002 a na stejný den byl předvolán i svědek Ing. Josef Vávra, předseda představenstva společnosti Adlerberg. Vzhledem k tomu, že zástupce VČE požádal o přeložení termínu a předvolání Ing. Vávrovi k podání svědecké výpovědi nebylo doručeno, stanovil Úřad pro obě jednání nový termín na 27. března 2002.

Za účastníka řízení se dne 27. března 2002 k jednání dostavila JUDr. Věra Pourová, zaměstnankyně VČE, pověřená na základě pověření k právním úkonům ze dne 7.5.1999 (spr. spis č.l. 25), a Ing. Vladimír Vácha, zaměstnanec VČE, zplnomocněný na základě plné moci ze dne 25.3.2002 (spr. spis č.l. 26). JUDr. Věra Pourová ve své výpovědi (spr. spis č.l. 21-24) uvedla, že na odběrných místech působila společnost Taila, která však řádně neplatila, za což byla upomínána ze strany VČE. V reakci na to se dostavila Zita Hájková s plnou mocí od společnosti Holdia a dožadovala se toho, aby nebyla přerušena dodávka elektřiny do odběrného místa, ačkoli nebyla schopna ani ochotna uhradit dluh společnosti Taila. Výsledkem toho bylo ukončení smluvního vztahu na společnost Taila, uzavření smlouvy na dodávku energie do odběrného místa pro společnost Holdia a Smlouva o přistoupení k závazku společnosti Adlerberg k závazku společnosti Taila. Podnět k uzavření Smlouvy o přistoupení k závazku vzešel od slečny Hájkové z důvodů zamezení možnosti přerušení dodávky elektřiny. Mezi 15.2.2000 a 31.5.2000 byla uzavřena smlouva na odběr elektřiny mezi VČE a společností Holdia, zpětně závazky za toto období převzala společnost Adlerberg. Společnosti Holdia nebyla poslána jediná faktura, protože nenastalo fakturační období (12 měsíční doba). 31.5.2000 došlo k uzavření kupní smlouvy mezi VČE a společností Adlerberg se zpětnou účinností k 15.2.2000 s tím, že i účetně budou převzaty závazky Holdie. 31.5.2000 došlo rovněž k podpisu Smlouvy o přistoupení k závazku společnosti Taila. Uzavření této smlouvy bylo iniciováno ze strany společnosti Adlerberg a VČE tuto smlouvu uzavřela, protože společnost Adlerberg vyžadovala nepřetržitou dodávku energie po předchozím odběrateli a protože bylo zjevné, že jednající osoby zastupují jak předchozího

odběratele, tak budoucího. O majetkovém propojení společnosti Taila a Adlerberg měla VČE informaci z obchodního rejstříku, neboť jednatelka společnosti Taila nabyla majoritu ve společnosti Adlerberg. Zásadní pro VČE bylo personální propojení mezi společností Taila i Adlerberg, ohledně společnosti Holdia v této souvislosti zde figurovalo pouze jednorázové pověření slečny Hájkové.

K problematice vymáhání pohledávky plynoucí ze Smlouvy o přistoupení k závazku zástupkyně účastníka řízení uvedla, že společnost Adlerberg byla opakovaně upomínána a byla přepracována Smlouva o přistoupení k závazku. K přerušení dodávky el. energie však došlo z důvodu neplacení vlastního odběru (záloh z vlastního smluvního vztahu společnosti Adlerberg na stejná odběrná místa). Po zaplacení a prokázání platby původně připsané na odlišný variabilní symbol, došlo ke znovuobnovení dodávky elektřiny.

Zástupkyně účastníka řízení na závěr zdůraznila, že účastník řízení nesouhlasí s tím, že by podmiňoval dodání energie společnosti Adlerberg převzetím závazku a zároveň nesouhlasí s vyjádřením společnosti Adlerbereg v tom smyslu, že by pochybení, tj. zjištění nesprávné účtovací konstanty, VČE bylo zjištěno společností Adlerberg, a že by si VČE peníze ponechala. Naopak VČE svoji chybu ve fakturaci objevila sama a přeplatek použila jako zápočet na stávající dluh a odběratele o tom informovala. Účastník řízení nesouhlasí ani s vyjádřením, že k přerušení dodávky došlo v situaci, kdy byly řádně uhrazeny nedoplatky společnosti Adlerberg. Platba byla zřejmě chybou poukázána na nesprávný variabilní symbol a v okamžiku jednání nebyla společnost Adlerberg schopna prokázat provedení platby jiným způsobem. Podání považuje účastník řízení za neoprávněné, neboť veškeré atypické kroky byly činěny k žádostem odběratelů. Z korespondence doručené VČE vyplývá, že prioritou společnosti Adlerberg bylo vždy zachování dodávky energie a příslib vypořádání se se závazky.

Ve stejný den provedl Úřad i výslech svědka Ing.Vávry, předsedy představenstva společnosti Adlerberg (spr. spis č.l. 100-107). Ing. Vávra uvedl, že 31.5.2000 v 11.00 hodin jednal s inspektorkou odbytu VČE, p. Marií Süsserovou . Při tomto jednání zástupkyně VČE podmínila dodávku el. energie pro společnost Adlerberg převzetím závazku po společnosti Taila, i když majitelé obou společností jsou jiné subjekty. Jednalo se tak o nepřípustný nátlak VČE hraničící s vydíráním. V březnu 2001 ve stejné záležitosti telefonicky jednal předseda dozorčí rady, pan Hadraba. Společnost VČE trvala na tom, že je třeba uhradit závazky za společnost Taila. Dne 5.4.2001 společnost Adlerberg odstoupila od Smlouvy k přistoupení k závazku za společnost Taila. V 1.kvartále 2001 provedl Adlerberg veškerá opatření pro snížení el. energie, přesto fakturované částky byly dvojnásobné, než byly jeho výpočty. Proto na tuto skutečnost upozornil pracovníky VČE, kteří 25.5.2001 zjistili, že fakturovali dvojnásobek spotřeby. Ing. Vávra obdržel omluvný dopis od pana Ing. Váchy s tím, že přeplatek činí 26 963,10 Kč. Tato částka byla 2.7.2001 bez souhlasu společnosti Adlerberg započtena za dluh Taily, přestože Adlerberg smlouvu vypověděl 5.4.2001. Ve dnech 18.9. až 24.9.2001 byl společnosti Adlerberg odpojen proud a teprve po uhrazení 21 000 Kč jako další splátky na dluh společnosti Taila byla Adlerbergu obnovena dodávka el. energie. Svědek dále sdělil, že na otázku, co se stane, když Adlerberg nezaplatí částku 21 000 Kč, VČE odpověděla, že mu nebude dodáván el. proud. Za toto období přišla společnost Adlerberg o

tržby za ubytování přibližně ve výši 22 000 Kč, za tržby z prodeje knedlíků 10 000 Kč, za tržby prodeje obědů společnosti Webin, s.r.o., Králíky, 37 800 Kč za měsíc, protože ztratila možnost dodávat obědy pro společnost Webin (tato společnost přešla ke konkurenci).

Ing. Vávra dále uvedl, že neexistuje žádný vztah mezi společností Adlerberg a Taila, jedná se o dva rozdílné subjekty, a také, že pohledávka za společností Taila v současné době činí 20 235,50 Kč. Rovněž uvedl, že to byla společnost Taila, která byla na odběrných místech před společností Adlerberg, přičemž nevěděl o uzavření kupní smlouvy na dodávku elektřiny mezi VČE a společností Holdia mezi 15.2.2000 a 31.5.2000.

K problematice vymáhání dluhu Ing. Vávra vypověděl, že probíhalo standardním způsobem do 1. kvartálu 2001, poté k odpojení elektroměru došlo 27.3. až 3.4.2001 a 18.9. až 24.9.2001. Obojí odpojení považuje Ing. Vávra za neoprávněné, neboť v prvém případě měla společnost Adlerberg k 9.3.2000 uhrazeno 71 980 Kč, takže vzhledem k tomu, že zálohy na elektřinu byly dvojnásobné, byl závazek společnosti Adlerberg splněn; v druhém případě byly částky 7 000 Kč a 5000 Kč uhrazeny 13.9.2001 a k odpojení elektroměru došlo 18.9.2001.Ing. Vávra také uvedl, že při hotovostní platbě 21 000 Kč byl navíc upozorněn, že pokud nezaplatí, nebude společnosti Adlerberg obnovena dodávka el. proudu.

Na otázku zástupce účastníka řízení z jakého důvodu podepsal Smlouvu o přistoupení k závazku společnosti Taila, svědek odpověděl, že by jinak nebyla uzavřena smlouva o dodávce energie, byla to jednoznačná podmínka. Svědek je rovněž toho názoru, že na něj byl činěn nátlak k podpisu Smlouvy o přistoupení k závazku, neboť pokud by ji nepodepsal, nebyla by zajištěna dodávka proudu pro společnost Adlerberg, což mu na jeho dotaz sdělila paní Süserová.

Na základě ústního jednání s účastníkem řízení a provedeného výslechu Ing. Vávry, byly vyžádány od účastníka řízení další doklady a byly provedeny další výslechy svědků.

Dne 3. dubna 2002 Úřad dopisem VČE upřesnil předmět správního řízení o možné zneužití dominantního postavení účastníkem řízení spočívající v přerušování dodávek elektrické energie společnosti Adlerberg (spr. spis č.l. 114).

Stejného dne obdržel Úřad od účastníka řízení doplnění podkladů (spr. spis č.l. 116 a násl.). Tyto podklady obsahovaly výpověď smluv a odhlášení odběru el. energie společnosti Taila, plnou moc Zity Hájkové, žádosti o uzavření kupní smlouvy a kupní smlouvy o dodávce elektřiny společnosti Holdia, Smlouvu o přistoupení k závazku ze strany společnosti Holdia, smlouvy o přistoupení k závazku ze strany společnosti Adlerberg (31.5.2000 a 21.2.2001), fax společnosti Adlerberg VČE ze dne 24.ledna 2001.

Dne 3. dubna 2002 Úřad provedl výslech paní Marie Süsserové, inspektorky právního vymáhání (spr. spis č.l. 142-147) Do pracovní náplně svědkyně spadá dle její výpovědi vymáhání pohledávek, sjednávání splátkových kalendářů, vydání příkazů k přerušení dodávky energie. Svědkyně vypověděla, že k jejímu setkání s Ing. Vávrou došlo při osobním jednání na základě upomínky společnosti Holdia. Ing. Vávra chtěl převést odběr elektřiny místo společnosti Holdia. Při tomto jednání paní Süsserová seznámila Ing. Vávru s tím, že na odběrná místa existuje pohledávka společnosti Holdia, která nebyla dosud uhrazena. Ing. Vávra předloženou smlouvu podepsal a dohodli se na splátkovém kalendáři. Svědkyně se

domnívá, že důvodem k uzavření Smlouvy o přistoupení k závazku ze strany společnosti Adlerberg byla zřejmě nepřetržitá dodávka elektřiny do odběrných míst, protože hrozilo odpojení. Svědkyně rovněž uvedla, že to byla ona, kdo předložil k podpisu Smlouvu o přistoupení k závazku, přičemž Ing. Vávra s touto smlouvou svým podpisem souhlasil. Sama obdobných smluv o přistoupení k závazku, za dobu 3 let, co v této funkci pracuje, uzavřela asi deset. K otázce přerušení dodávky elektřiny společnosti Adlerberg svědkyně uvedla, že v prvním případě došlo k přerušení dodávky elektřiny z důvodu nezaplacení faktury společnosti Adlerberg, v druhém případě bylo odpojení provedeno za nezaplacení zálohy firmy Adlerberg a první splátky Smlouvy o postoupení závazku.

Na otázku Úřadu, zda je svědkyni známo, kdo inicioval uzavření smlouvy o přistoupení k závazku se společností Adlerberg, svědkyně uvedla, že neví, ale Ing. Vávra s formulářem nepřišel. Pokud jde o otázku, zda Ing. Vávra inicioval podpis smlouvy svědkyně uvedla: „Svým podpisem souhlasil.“ Na otázku Úřadu z čí příkazu podepisovala Smlouvy o přistoupení k závazku se společností Adlerberg, svědkyně uvedla, že to souvisí s její náplní práce. Pokud jde o otázku Úřadu, kdo koncipoval text Smlouvy, svědkyně uvedla, že je to v souladu s vnitřními předpisy (směrnicemi).

Ve stejný den byl vyslechnut i Miloslav Kolář, vedoucí obchodní správy Východ Česká Třebová, přímý nadřízený Marie Süsserové (spr. spis 148-152). Na osobní jednáním s p. Kolářem odkazoval ve své svědecké výpovědi i Ing. Vávra. Svědek uvedl, že s celou záležitostí nepřišel vůbec do styku a s Ing. Vávrou nikdy nejednal. Podle jeho vyjádření není uzavírání smluv o přistoupení k závazku běžnou praxí VČE vyjma případů, kdy o to odběratel požádá, neboť VČE nepodmiňuje uzavření kupní smlouvy uzavřením smlouvy o přistoupení k závazku.

Na základě provedených svědeckých výpovědí navrhl účastník řízení provedení výslechu pí. Kubíčkové, která byla ve svědecké výpovědi Ing. Vávry označena za osobu, která upozornila VČE na to, že elektřina odebíraná společností Adlerberg není měřena správným způsobem (spr. spis č.l. 162). V doplňujících informacích, které Úřad obdržel 7. května 2002, VČE oznámila, že na výslechu tohoto svědka netrvá (spr. spis č.l. 347).

Dne 15.4.2002 obdržel Úřad vyjádření společnosti Alderberg, jehož účelem, jakož i účelem jeho příloh (výpis z účtu, upomínka VČE, sdělení VČE, přerušení dodávky elektřiny společnosti Adlerberg), je prokázat, že platba provedená 13.9.2001 na účet VČE byla provedena správně a přerušení dodávky elektřiny bylo tedy neoprávněné (spr. spis č.l. 163 a násl.).

Dne 24. dubna 2002 provedl Úřad výslech slečny Zity Hájkové (spr. spis č.l. 169-175). Zita Hájková uvedla, že prvním vlastníkem odběrných míst (Penzionu Adlerberg) byla společnost Holdia a tato společnost zakládala společnost Adlerberg. Adlerberg chtěl uzavřít s VČE kupní smlouvu na dodávku elektřiny někdy začátkem r. 2000, ale toto nebylo možné, protože společnost Adlerberg neměla v té době IČ. Smlouvu uzavřela Holdia, svědkyně k tomu byla zplnomocněna předsedou Holdie, p. Vlastimilem Hadrabou. K uzavření kupní smlouvy mezi Adlerbergem a VČE došlo později, pravděpodobně v březnu 2000. Svědkyně také uvedla, že společnost Holdia byla jenom přechodem mezi společností Taila a Adlerberg

kvůli odběru (elektřiny). O existenci smlouvy o přistoupení k závazku za společnost Taila je svědkyně zpravena, neboť sama takovou smlouvu uzavírala jménem společnosti Holdia. Ani v případě společnosti Holdia ani Adlerberg svědkyně neví, kdo podpis této smlouvy inicioval. V případě společnosti Holdia ví jen tolik, že předseda VČE ten dluh chtěl uhradit a jí pan Hadraba řekl, že to uhradí.

K otázce majetkového nebo personálního propojení společností Adlerberg a Holdia svědkyně uvedla, že společnost Holdia zakládala Adlerberg, vložila do něj 300 000 Kč. Později vložila do základního jmění nemovitost – Penzion Alderberg. Dále svědkyně uvedla, že neví, jakým způsobem byl ukončen smluvní vztah mezi VČE a společností Taila. Svědkyně popřela, že by přišla na VČE v reakci na upomínky společnosti Taila.

Dne 6. května 2002 provedl Úřad výslech Ing. Otty Steinberga, který od ledna 1999 do listopadu 2001 byl jednatelem společnosti Taila a také jejím 50% vlastníkem; do listopadu 2000 byl i zaměstnancem společnosti Adlerberg. Ing. Steinberg uvedl, že o současném Penzionu Adlerberg jednal s Ing. Vávrou, popř. sl. Hájkovou, ohledně předání nemovitosti a zaměstnanců. Rovněž společnost Adlerberg informoval o nesplaceném dluhu společnosti Taila, a na základě toho společnost Holdia (později Adlerberg) přistoupila k závazku. Svědek neví, zda přistoupení k závazku bylo podmínkou ze strany VČE, neboť viděl jen podepsanou smlouvu, u jednání slečny Hájkové v kanceláři VČE nebyl.

Svědek dále uvedl, že paní Steinbergová (manželka svědka) získala penzion v rámci restituce. Protože bylo třeba vyplatit ostatní restituenty a dostavět nemovitost, paní Steinbergová (resp. společnost Mista) si půjčila 5 milionů Kč od Komerční banky a proti tomu zastavila nemovitost. Do roku 1997 byla schopná splácet. Pak z důvodu energetické náročnosti a dostavby nového objektu jídelny městem Králíky odpadli zákazníci a došlo tedy k ekonomickým ztrátám. Poté byla pohledávka koupena společností Holdia od Komerční banky, tj. získala zástavní právo na penzion (v současnosti Penzion Adlerberg). Společnost Holdia vyzvala paní Steinbergovou, aby pohledávku uhradila nebo odevzdala nemovitost. Protože na uhrazení neměla, v březnu roku 2000 vložila tento majetek do společnosti Adlerberg.

Úřad dne 6. května 2002 rovněž obdržel od účastníka řízení několik desítek smluv o přistoupení k závazku uzavřených jak na obchodní správě Česká Třebová, tak na obchodních správách Jičín, Pardubice a Trutnov a na hlavní správě, tj. v sídle společnosti; dále Směrnici 110/1999, účinnou do konce dubna 2002, která se zabývá problematikou řešení pohledávek společnosti (přílohou směrnice je i vzorová smlouva o přistoupení k závazku); Úřadu byly rovněž předloženy čtyři předpisy, podle kterých měla společnost Adlerberg uhradit zálohy na budoucí odběr el. energie ve výši 1 750 Kč. Účastník řízení na základě přeložených předpisů dokazuje, že platba společnosti Adlerberg ze dne 13.9.2002 byla provedena nesprávným způsobem. Elektronický systém VČE, který platby kontroluje, tuto platbu proto nezaznamenal, a proto došlo k přerušení dodávky elektřiny.

Dne 7. května 2002 Úřad provedl výslech Vlastimila Hadraby, předsedy představenstva společnosti Holdia. Svědek ve své výpovědi uvedl, že společnost Holdia odkoupila od Komerční banky v Ústí nad Labem pohledávku za paní Steinbergovou, tato

pohledávka byla vázána na oddělené zástavní právo k objektu ubytovny v Králíkách. Realizací zástavy převzala Holdia práva k užívání objektu a následně se stala vlastníkem objektu přes vlastnictví akcií společnosti Adlerberg (objekt byl paní Steinbergovou vložen do společnosti Adlerberg). Vlastníkem objektu je paní Steinbergová, společnost Adlerberg vznikla účelově pro provoz předmětné nemovitosti. Poté byla slečna Hájková pověřena, aby vyřídila veškeré administrativní záležitosti v souvislosti s majetkovými převody a s vkladem nemovitosti do společnosti Adlerberg. Při uzavírání smluv pro odběr vody, plynu apod. nebyly problémy, jen v případě elektřiny byla nucena přebrat dluhy předchozího odběratele. Případná odstávka dodávky elektřiny by dle vyjádření svědka znamenala likvidaci smluvních vztahů. Svědek dále uvedl, že v den, kdy se o požadavku převzetí dluhu dozvěděl, s někým telefonicky hovořil (míněn náměstek VČE) a bylo mu vždy odpovězeno, že bez smlouvy, která je mu předložena, nemůže dostávat elektřinu. Tuto smlouvu společnost Holdia musela podepsat.

Svědek rovněž uvedl, že smluvní vztah mezi společností Holdia a VČE byl ukončen nástupnickou organizací, tj. Adlerbergem. Společnost Adlerberg po svém vzniku převzala závazky společnosti Holdia týkající se Penzionu Adlerberg. Později došlo i k vypnutí elektřiny, ale o tomto má svědek pouze zprostředkované informace, nicméně se domnívá, že odpojování bylo důsledkem neoprávněného vymáhání pohledávky za společností Taila a špatného účtování odběru. Svědek dále popřel, že by existoval nějaký vztah mezi společností Holdia nebo Adlerberg a společností Taila.

K podání svědecké výpovědi byla dopisem ze dne 26. dubna 2002 předvolána i paní Růžena Steinbergová. K výslechu stanovenému na 6. května 2002 se však nedostavila. Vzhledem ke svědeckým výpovědím ostatních svědků i vzhledem k písemným podkladům, které má Úřad k dispozici, nepovažuje Úřad výpověď paní Marie Steinbergové pro zjištění skutkového stavu za nezbytnou.

Účastník řízení

Společnost Východočeská energetika, a.s., sídlem Sladkovského 215, 501 03 Hradec Králové, IČ: 60108720 je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Hradci Králové, oddíl B, vložka 1008. Předmětem její činnosti je mj. výroba, nákup, distribuce, tranzit, prodej, dovoz a vývoz elektřiny; nákup, rozvod a odbyt elektrizační soustavy v regionu své působnosti; provoz, údržba, opravy, výstavba, revizní a zkušební činnost, rekonstrukce a modernizace energetických zařízení dispečerské řídící a telekomunikační techniky a technických prostředků k řízení spotřeby elektřiny, včetně projektové a inženýrské činnosti apod.

Relevantní trh

Trh se obecně chápe jako místo, kde se střetává nabídka s poptávkou. Relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné. Z hlediska geografického je trh definován

jako oblast, do které dotčené podniky dodávají zboží či služby, v níž jsou soutěžní podmínky dostatečně stejnorodé, přičemž může být rozlišena od sousedních oblastí, jsou-li na nich dány dostatečně odlišené soutěžní podmínky. Při vymezování relevantního trhu z hlediska časového je třeba vzít v úvahu minulý a očekávaný vývoj v čase, přičemž relevantní trh budou tvořit pravidelné, případně relativně trvale se opakující dodávky.

Ve správním řízení vymezil Úřad trh následovně:

- **věcně** – trh dodávek elektrické energie konečnému odběrateli
- **geograficky** – území, na kterém se nacházejí technické sítě účastníka řízení (okresy Trutnov, Semily, Náchod, Jičín, Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Pardubice, Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Havlíčkův Brod)
- **časově** – trh s trvalými dodávkami

Na takto vymezeném relevantním trhu má účastník řízení monopolní postavení, neboť není vůbec vystaven soutěži.

Skutkové a právní posouzení

Úřad na základě důkazů, které v průběhu správního řízení získal ze svědeckých výpovědí a z písemných podkladů, vycházel při hodnocení skutkového stavu a při následném právním posouzení věci z následujících skutečností.

Do 15.2.2000 existoval mezi společností Taila a VČE smluvní vztah na dodávku elektrické energie týkající se nemovitosti na adrese J. Opletala 127, Králíky, PSČ 561 69 (v současné době označené jako Penzion Adlerberg). Tento vztah skončil k uvedenému datu na základě výpovědi ze strany společnosti Taila ze dne 22.2.2000 (spr. spis č.l. 117-118). Odhlášení odběru elektrické energie však bylo provedeno dne 24.2.2000 sl. Zitou Hájkovou, která byla panem Vlastimilem Hadrabou, předsedou představenstva společnosti Holdia, zplnomocněna dne 17.2.2000 k uzavírání kupních smluv k odběru energie v nemovitosti Králíky, ul. Jana Opletala 127 (spr. spis č.l. 99, 119-121). Stejného dne došlo i k uzavření dvou kupních smluv o dodávce elektřiny týkajících se Penzionu Adlerberg (tj. výše uvedených odběrných míst – str. 2 tohoto rozhodnutí) mezi VČE a společností Holdia, zastoupenou sl. Zitou Hájkovou, (spr. spis č.l. 124-133), jakož i k uzavření Smlouvy o přistoupení k závazku, jejímž obsahem byla povinnost dlužníka, tj. společnosti Holdia, uhradit věřiteli (VČE) pohledávku ve výši 146 453,40 Kč na místo původního odběratele společnosti Taila a tuto částku splácet dle stanoveného splátkového kalendáře.

Dne 31.5.2000 uzavřela společnost Adlerberg s VČE dvě kupní smlouvy o dodávce elektřiny na stejná odběrná místa jako výše uvedená společnost Holdia. Rovněž byla uzavřena i Smlouva o přistoupení k závazku, která je obsahově totožná s výše uvedenou Smlouvou o přistoupení k závazku uzavřenou 24.2.2000 společností Holdia, vyjma splátkového kalendáře, který stanoví jiná data splatnosti jednotlivých částek. Ačkoli k podpisu obou kupních smluv (spr. spis č.l. 48-61) i Smlouvy o přistoupení k závazku (spr. spis č.l. 3, 62) došlo 31.5.2000, účinnost těchto smluv byla stanovena na 15.2.2000, tj. k datu ukončení smluvního vztahu mezi společností Taila a VČE. Rovněž v odhlášení odběru elektrické energie v případě obou

odběrných míst je uvedena jako původní odběratel společnost Adlerberg, ačkoli podle podkladů obsažených ve správním spise i podle výpovědi sl. Zity Hájkové (spr. spis č.l. 171 a násl.), p. Ing. Otty Steinberga (spr. spis č.l. 194 a násl.) nebo p. Vladimíra Hadraby (spr. spis č.l. 198 a násl.) tímto odběratelem byla společnost Holdia.

Dne 21.2.2001 byla mezi společností Adlerberg a VČE uzavřena druhá Smlouva o přistoupení k závazku týkajícího se společnosti Taila (spr. spis č.l. 4-5, 136-137), neboť původní smlouva nebyla řádně plněna, i když VČE zasílala společnosti Adlerberg upomínky s žádostí o úhradu dlužné částky (spr. spis č.l. 63-64). Touto novou smlouvou se společnost Adlerberg zavázala uhradit dluh společnosti Taila, dle nového splátkového kalendáře, v nové výši 136 453,40 Kč; z původní částky bylo odečteno 10 000 Kč, které byly dne 23.10.2000 uhrazeny v rámci splácení závazku plynoucího z první smlouvy o přistoupení k závazku (spr. spis č.l. 31, 64). Dne 5.4.2001 společnost Adlerberg jednostranně odstoupila od obou smluv o přistoupení k závazku uzavřených 31.5.2000 a 21.2.2001 (spr. spis č.l. 6-7). Reakcí na toto odstoupení byl dopis společnosti VČE ze dne 16.5.2001, kde bylo odstoupení od Smlouvy o přistoupení k závazku odmítnuto (spr. spis č.l. 8, 86). Dne 7.6.2001 zaslala VČE společnosti Adlerberg rekapitulaci údajů k daňovému dobropisu, ze které vyplývá existence přeplatku ve výši 26 963,10 Kč (spr. spis č.l. 73-77). Tento přeplatek je důsledkem špatného fakturačního násobitele, neboť namísto fakturačního násobitele x1 (převod měřících transformátorů 50/5A) byla chybně zavedena hodnota účtovacího násobitele x2, což odpovídalo v minulosti měněným měřícím transformátorům proudu 100/5A, které byly z odběrného místa demontovány (spr. spis č.l. 31). V dopise ze dne 3.7.2001 oznamuje VČE společnosti Adlerberg, že daný přeplatek byl použit ke kompenzaci dluhu vyplývajícího ze Smlouvy o přistoupení k závazku (spr. spis č.l. 78).

V průběhu smluvního vztahu mezi společností Adlerberg a VČE byla dle zjištění Úřadu v průběhu roku 2001 dvakrát přerušena dodávka elektrické energie do odběrných míst. Poprvé to bylo od 27.3.2001 do 3.4.2001, podruhé od 18.9.2001 do 24.9.2001 (spr. spis č.l. 82, 85, 102, 145, 168). Dne 3.9.2001 VČE zaslala společnosti Adlerberg upomínku, ve které společnost Adlerberg upozornila, že pokud nebude do 13.9.2001 uhrazena částka 33 000 Kč, která je souhrnem platby z postoupené pohledávky ve výši 21 000 Kč a záloh na dodávku elektřiny ve výši 7 000 Kč a 5 000 Kč, bude dodávka elektřiny do odběrných míst přerušena (spr. spis č.l. 83). Dne 13.9.2001 společnost Adlerberg zálohy hromadným příkazem uhradila. U částky 7 000 Kč však byl uveden chybný variabilní symbol 7210058255-8 (spr. spis č.l. 83, 165), místo aby částka 7 000 Kč byla uhrazena jako čtyřnásobná platba částky 1 750 Kč na účty s variabilním symbolem, u kterého se mění koncové číslo s každou jednotlivou částkou dle jednotlivých faktur, tj 7210058255, 7210058256 atd. (spr. spis č.l. 315-318). Dne 18.9.2001 přerušila VČE dodávku elektřiny společnosti Adlerberg (spr. spis č.l. 83). Poté, co VČE obdržela 21.9.2001 od společnosti Adlerberg platbu 21 000 Kč (spr. spis č.l. 84), byla této společnosti dne 24.9.2001 dodávka elektřina opět obnovena.

Podle § 11 odst. 1 zákona je zakázáno zneužívání dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů. Podle tohoto ustanovení tedy není sankcionována pouhá existence dominantního postavení, která sama o sobě nezakládá žádný protiprávní stav, ale až zneužití takového postavení, které je v rozporu se zákonem, a jako takové správním deliktem.

Přitom je nutné poukázat na fakt, že zneužití dominantního postavení na trhu zakládá objektivní odpovědnost subjektu, který danou, zákonem stanovenou, povinnost porušil. To znamená, že je-li konkrétnímu subjektu, který vystupuje na vymezeném relevantním trhu jako soutěžitel, prokázána existence dominantního postavení, a je-li tomuto subjektu v souvislosti s jeho dominantním postavením a z toho plynoucího chování prokázán vznik újmy jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, má se za to, že došlo ke zneužití dominantního postavení a tedy k porušení § 11 odst. 1 zákona.

Úřad na základě provedeného šetření zjistil, že společnost Adlerberg při uzavírání kupních smluv na odběr elektřiny do výše odběrných míst nacházejících se v Penzionu Adlerberg, s VČE uzavřela i Smlouvu o přistoupení k závazku, jejímž obsahem byla povinnost dlužníka, tj. společnosti Adlerberg, uhradit účastníku řízení pohledávku ve výši 146 453,40 Kč na místo původního odběratele, společnosti Taila, a tuto částku splácet dle stanoveného splátkového kalendáře. Podle § 15 odst. 1 zákona č. 222/1994 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci, který byl v době uzavírání výše zmíněných kupních smluv ještě platný, je dodavatel povinen zajistit dodávku elektřiny každému odběrateli, který a) má zřízenou elektrickou přípojku a odběrné elektrické zařízení v souladu s technickými normami a právními předpisy na úseku bezpečnosti práce, b) splňuje podmínky týkající se místa, způsobu a termínu připojení stanovené dodavatelem, c) má souhlas vlastníka dotčené nemovitosti. Na základě tohoto ustanovení Úřad konstatuje, že Smlouva o přistoupení k závazku má povahu samostatného smluvního ujednání, které nemá právní ani věcnou souvislost s podmínkami pro uzavírání kupních smluv na dodávku elektřiny odběrateli.

Úřad konstatuje, že společnosti Taila i Adlerberg jsou samostatné a na sobě nezávislé společnosti, mezi kterými není žádný právní vztah. Osoby působící ve statutárních orgánech obou společností jsou odlišné, Úřad rovněž nemá žádné důkazy o tom, že by obě společnosti byly kapitálově provázané. Účastník řízení spatřuje propojení obou společností v osobě paní Růženy Steinbergové, jednatelce společnosti Taila a současně jediné upisovatelce akcií společnosti Adlerberg (spr. spis č.l. 90). Tato skutečnost však nezakládá vznik právního nástupnictví mezi uvedenými společnostmi, neboť v prvém případě paní Růžena Steinbergová vystupovala jako statutární orgán společnosti Taila, zatímco v druhém případě došlo ke vkladu její nemovitosti (pozdějšího Penzionu Adlerberg) do společnosti Alderberg, šlo o úkon paní Růženy Steinbergové jako fyzické osoby.

Úřad má za prokázané, že při uzavírání kupních smluv o dodávce elektřiny bylo zájmem společnosti Adlerberg, aby dodávka elektrického proudu do Penzionu Adlerberg nebyla, z důvodu převodu z jednoho subjektu na druhý, přerušena, neboť pro provozovatele Penzionu Adlerberg využívaného pro ubytování hostů a pro výrobu a dodávku pokrmů pro vlastní potřebu i pro jiná zařízení by případné několikadenní přerušení dodávky elektřiny znamenalo vážné ohrožení podnikatelských aktivit. Skutečnost, že společnost Adlerberg měla zájem o nepřerušenou dodávku elektřiny do Penzionu Adlerberg byla deklarována např. ze strany p. Vlastimila Hadraby (spr. spis č.l. 198 a násl) i ze strany zástupců nebo zaměstnanců VČE (spr. spis č.l. 30, 86, 143 a násl.) Tato situace sama o sobě staví žadatele o uzavření

kupní smlouvy o dodávce elektřiny do nevýhodné pozice. Ke všemu odběratel nemá možnost obrátit se na jiného dodavatele, který by mu elektřinu dodal.

Hlavním smyslem šetření bylo zjistit, zda účastník řízení podmiňoval uzavření kupních smluv o dodávce elektřiny se společností Adlerberg splněním dalších podmínek, které zákon č. 222/1994 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci, od žadatele o odběr elektřiny nevyžaduje. Autonomie vůle společnosti, která na trhu zaujímá dominantní nebo monopolní postavení, je totiž postavením na trhu do značné míry omezena, neboť zákon reguluje chování takového soutěžitele ve větší míře. Podstata zneužití postavení vychází ze zákazu chování, které by bylo za normálních podmínek přípustné, avšak vzhledem k tomu, že subjekt s dominantním nebo monopolním postavením má zvláštní odpovědnost vyplývající z potenciální újmy, kterou by jeho chování mohlo způsobit soutěži obecně a zájmům konkurence a spotřebitelů zvláště, je jeho chování nepřípustné.

Účastník řízení, tedy dodavatel elektřiny, je již z povahy jeho postavení na trhu při jednání o obsahu smlouvy na dodávku elektřiny v nesrovnatelně výhodnější pozici, než jakýkoli žadatel o dodávku elektřiny. Navíc je třeba poukázat na skutečnost, že elektřina je zboží, které je v celé řadě případů prakticky nezastupitelné zbožím jiným. To platí i v tomto případě, kdy na dodávkách elektřiny byl závislý každodenní provoz penzionu, tedy zařízení, které je určeno k pobytu osob a jako takové musí být osvětleno, vytápěno, vybaveno elektrickými spotřebiči (rozhlas, tv) apod. V této souvislosti nelze přistoupit na případnou argumentaci v tom smyslu, že elektřinu by bylo možno nahradit jiným médiem. Jedním z důvodů je nemožnost takové náhrady pro zajištění např. osvětlení či provoz rozhlasu a televize, druhým důvodem je značná finanční náročnost spojená např. s přebudováním vytápění na plyn apod.

Z uvedeného tedy vyplývá, že nový vlastník objektu, jehož provoz je závislý na dodávce elektřiny, má při jednání s dodavatelem prakticky pouze dvě možnosti. Jedna z možností spočívá v tom, že na podmínky předložené dodavatelem elektřiny nepřistoupí, což má za následek ukončení provozu a ekonomické ztráty na straně vlastníka objektu, druhou možností je, že vědom si svého postavení a nezbytnosti zajištění dodávek elektřiny, přistoupí na podmínky dodavatele elektřiny. Jak z provedeného šetření vyplývá, zájmem společnosti Adlerberg bylo zachování provozu v penzionu.

Na základě této úvahy dospěl Úřad k přesvědčení, že účastník řízení porušil ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) zákona a zneužil svého dominantního postavení na trhu tím, že podmiňoval uzavření kupní smlouvy o dodávce elektřiny do odběrných míst uzavřením Smlouvy o přistoupení k závazku, jehož obsahem je úhrada pohledávky za společností Taila ve výši 146 453,40 Kč. Úřad tak má za prokázané, že podpis Smlouvy o přistoupení k závazku byl na straně účastníka řízení podmínkou vzniku smlouvy mezi účastníkem řízení a společností Adlerberg. O tomto jednání účastníka řízení svědčí např. i odpověď VČE společnosti Adlerberg v reakci na odstoupení společnosti Adlerberg od Smlouvy o přistoupení k závazku, kde se uvádí, že přistoupení společnosti Adlerberg k závazku bylo „podloženo záměrem této společnosti najít způsob kontinuálního zabezpečení dodávky el. energie“ (spr. spis č.l. 86) nebo např. i svědecká výpověď pí. Marie Süsserové, která uvedla „on (tj. Ing.

Vávra) s žádným formulářem nepřišel“ a také, že „Ing. Vávra předloženou smlouvu podepsal a dohodli jsme se na splátkovém kalendáři“ (spr. spis č.l. 143-144). Rovněž z hlediska věcné úvahy má Úřad za to, že zde neexistuje ekonomicky opodstatněný důvod žadatele o dodávku elektřiny usilovat o uhrazení dluhu jiné společnosti, pokud by zde nebyly okolnosti, které by ho k takovému konání nutily.V případě posuzovaného jednání je pak zcela bez významu, zda od 15.2.2000 odebírala elektřinu společnost Holdia s tím, že 31.5.2000 došlo k podpisu kupní smlouvy se společností Adlerberg opět ke dni 15.2.2000 tak, aby společnost Holdia účetně ve vztahu s VČE vůbec nefigurovala.

Úřad se dále zabýval jednáním účastníka řízení v souvislosti s přerušováním dodávek elektrické energie společnosti Adlerberg. V případě prvního přerušení mezi 27.3.2001 až 3.4.2001 bylo důvodem přerušení neuhrazení faktury společnosti Adlerberg. Stěžovatel se vůči tomuto důvodu pro přerušení dodávek ze strany účastníka řízení ohrazuje tvrzením, že z důvodu špatného účtování elektrické energie (zálohy na elektřinu byly dvojnásobné) neměla být společnosti Adlerberg přerušena dodávka proudu, neboť společnost k 9.3.2001 měla uhrazeno 71 980 Kč a závazek vůči účastníkovi řízení byl tedy splněn (spr. spis č.l. 105). K tomuto Úřad pouze konstatuje, že nenáleží do jeho pravomoci posuzovat závazky plynoucí z chybného účtování odběrateli a tedy ani případné jednání účastníka řízení, které je důsledkem této chyby.

V případě druhého přerušení dodávky elektrické energie odběrateli mezi 18.9.2001 a 24.9.2001 bylo důvodem pro toto přerušení neuhrazení předepsaných záloh a neuhrazení části dluhu společnosti Taila, resp. splátky 21 000 Kč se splatností do 30.8.2001. Tato částka včetně doby splatnosti byla společnosti Adlerberg stanovena dopisem účastníka řízení ze dne 20.7.2001, ve kterém byla společnost Adlerberg informována o chybě v zavedených technických údajích účtovací konstanty, o snížení výše převzatého závazku společnosti Taila, o stávajícím závazku společnosti Alderberg vůči VČE a o stanovení nového splátkového kalendáře (spr. spis č.l. 79-80). Otázka platby předepsaných záloh společností Adlerberg dne 13.9.2001 je vysvětlena výše a Úřad zde pouze konstatuje, že posuzování tohoto problému nespadá do jeho působnosti. Dne 18.9.2001 došlo k přerušení dodávky elektrické energie pro odběrná místa, poté 21.9.2001 (pátek) došlo k platbě 21 000 Kč přímo na pokladně VČE (spr. spis č.l. 84) a v pondělí 24.9.2001 bylo přerušení dodávky elektrického proudu ukončeno (spr. spis č.l. 85). Z toho tedy Úřad činí závěr, že pokud by společnost Adlerberg nezaplatila částku 21 000 Kč, nebyla by dodávka elektrického proudu pro odběrná místa obnovena. Takováto sankce za neuhrazení pohledávky za předchozího odběratele je však v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, a proto Úřad posoudil i tento krok účastníka řízení jako jednání, kterým byl porušen § 11 zákona.

V dalším se Úřad zaměřil na existenci újmy na straně společnosti Adlerberg jako podmínky nezbytné pro aplikaci § 11 odst. 1 zákona. Ačkoli pojem „újma“ není zákonem definován, je třeba jeho obsah, v souvislosti s účelem zákona a pojetím soutěžního práva jako takového, ztotožňovat s jakýmkoli negativním vývojem struktury daného trhu, jehož důsledkem je zpravidla relativizace soutěžních vztahů na trhu ovládaných silným subjektem.

Úřad má za prokázané, že společnosti Adlerberg postupem účastníka řízení vznikla přímá majetková újma rovnající se částce 57 963,10 Kč (platba 10 000 Kč ze dne 23.10.2000,

započtení přeplatku ve výši 26 963,10 Kč, platba 21 000 Kč ze dne 21.9.2001), tj. částce, kterou společnost Adlerberg zčásti uhradila a zčásti jí byla převedena přímo účastníkem řízení jako úhrada pohledávky za společností Taila. Úřad se také zabýval i výší újmy, která vznikla společnosti Adlerberg v důsledku přerušení dodávky elektrického proudu. Celková újma byla Ing. Vávrou vyčíslena na 69 800 Kč. Vzhledem k tomu, že k přerušení dodávky elektrického proudu nedošlo pouze z důvodu neuhrazení části dluhu za společností Taila, ale i z důvodu řádného a včasného nezaplacení záloh vyplývajících z uzavřených kupních smluv mezi VČE a společností Adlerberg, nelze stanovit „podíl“ protizákonného jednání účastníka řízení na vzniklé škodě, a proto Úřad tuto částku nezapočítal.

Úřad také zkoumal vztah účastníka řízení k vlastnímu jednání, kterým se dopustil narušení hospodářské soutěže, tedy otázku jeho zavinění. Zavinění tvoří složka vědomostní a složka volní. Z těchto složek vychází diferenciace základních a odvozených forem zavinění: úmyslu a nedbalosti, úmyslu přímého a nepřímého, nedbalosti vědomé a nevědomé. Podstatou úmyslného narušení hospodářské soutěže ve smyslu zákona je vůle soutěžitele zaměřená na narušení hospodářské soutěže, která se opírá o vědomí, že daným jednáním k takovému následku dojde či dojít může. Narušení soutěže z nedbalosti vychází z vůle soutěžitele hospodářskou soutěž nenarušit, přičemž si může či nemusí být vědom, že jeho jednání by takový následek mohlo mít.

Na základě provedeného šetření Úřad konstatuje, že v posuzovaném případě účastník řízení porušil § 11 odst. 1 zákona vědomou nedbalostí, neboť nebylo prokázáno, že by účastník řízení svým chováním sledoval porušení pravidel hospodářské soutěže, nicméně mohl a měl si uvědomit, že jeho jednání je s těmito pravidly v rozporu.

Odůvodnění výše pokuty

Podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona může Úřad soutěžitelům, kteří úmyslně nebo z nedbalosti porušili zákaz zneužívání dominantního postavení stanovený v § 11 odst. 1 zákona, uložit pokutu do výše 10 000 000 Kč nebo do výše 10 % z čistého obratu dosaženého za poslední ukončený kalendářní rok. Při rozhodování o výši pokuty Úřad přihlédne zejména k závažnosti, případnému opakování a délce trvání porušování zákona. Výše pokuty v mezích stanovených zákonem závisí na správním uvážení Úřadu.

Úřad při stanovení konkrétní výše pokuty za zneužití dominantního postavení přihlédl zejména k těmto skutečnostem:

- v posuzovaném případě se jednání, které je v rozporu se zákonem, dopustil dodavatel s monopolním postavením na trhu, postižený subjekt neměl možnost si zajistit dodávku elektrické energie jiným způsobem než prostřednictvím účastníka řízení;
- důsledkem zkoumaného jednání byl vznik bariéry vstupu podnikatelského subjektu na trh a to tím způsobem, že byl nucen plnit povinnost, kterou mu žádný zákon platný na území ČR neukládá;
- na základě jednání účastníka řízení vznikla společnosti Adlerberg přímá majetková újma nejméně ve výši 57 963,10 Kč;

- obdobné jednání bylo účastníku řízení v minulosti Úřadem již jednou prokázáno, jedná se tedy o opakované porušení zákona (rozhodnutí Úřadu R 31/97);
- účastník řízení využil situaci, kdy ze strany společnosti Adlerberg byl zřejmý a důvodný zájem o zachování dodávek elektřiny k tomu, aby vyřešil pohledávku vůči jinému subjektu.
- přestože je zneužití dominantního postavení obecně považováno za závažné porušení zákona, vzal Úřad v úvahu jako polehčující okolnost, že se účastník řízení v daném případě dopustil porušení zákona ve vztahu k jednomu odběrateli.
- Úřad vzal dále v úvahu jako polehčující okolnost dobrou spolupráci účastníka řízení s Úřadem v průběhu správního řízení.

Úřad uložil pokutu ve výši uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí, neboť uložení pokuty je jedním z prostředků k zajištění, aby pravidla hospodářské soutěže byla ze strany soutěžitelů respektována. Uložená pokuta vystihuje dvě základní funkce právní odpovědnosti, a to funkci represivní – postih za porušení povinností stanovených zákonem, a funkci preventivní, která směřuje k předcházení porušování zákona.

Úřad rozhodl o pokutě ve výši uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí, kterou považuje za odpovídající sankci pro uvedené porušení zákona s tím, že pokuta nemůže vést k likvidaci účastníka řízení.

Vyjádření účastníka řízení

Dne 17. května 2002 proběhlo jednání s účastníkem řízení, na kterém účastník řízení dostal možnost v souladu s ustanovením § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů, vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění provedenému ve správním řízení č.j. S 67/02. Po seznámení se s podklady k rozhodnutí a způsoby jeho zjištění zástupkyně účastníka řízení ve svém závěrečném vyjádření Úřad upozornila, že je třeba přihlédnout k protikladům a nepravdivým výpovědím podaných zejména p. Ing. Vávrou a p. Hadrabou, když protichůdnost jejich výpovědí vyplývá z kontextu celého spisového materiálu, přičemž o výpovědi p. Hadraby se účastník řízení domnívá, že byla ovlivněna patrně konzultací s Ing. Vávrou. Dále zástupkyně účastníka řízení upozornila na rozpory ve výpovědi Ing. Vávry, který popíral základní možnosti zápočtu, kdy se vyjádřil velmi pochybně o členství jednotlivých osob v orgánech společnosti Adlerberg a podle názoru účastníka řízení nepravdivě tvrdil, že sama společnost Adlerberg mohla upozornit na pochybení v účtování odběru elektřiny v důsledku nesprávné konstanty. Ing. Vávra rovněž uvedl zjevné nepravdy ve svém podání 11.4.2002, kde neobjektivně popisuje okolnosti přerušení dodávky energie Adlerbergu. V této věci účastník řízení navrhnul vyjasnění svědecké výpovědi zaměstnance společnosti, který byl tomuto jednání přítomen, případně též paní Kubíčkové.

Zástupkyně účastníka řízení se rovněž domnívá, že obě iniciující osoby, tj. p. Vávra i p. Hadraba se podáním Úřadu snaží řešit problém insolventnosti jejich firem poukazem na společnost VČE. Zástupcům VČE jsou známi jako velmi nespolehliví podnikatelé, netěší se

dobré pověsti v oblasti, kde podnikají a společnost Holdia již byla navržena do konkursu, u společnosti Monáda se o takovém kroku uvažuje a společnost Adlerberg je zřejmě též insolventní, jak vyplynulo z výpovědi p. Ing. Vávry i z výpovědí ostatních svědků.

Na závěr zástupkyně účastníka řízení uvedla, že zaměstnankyně společnosti se zástupci společností Adlerberg a Holdia jednala v dobré víře, že zastupují též společnost Taila, resp. že mezi těmito společnostmi jsou obchodní vazby. Pro tuto skutečnost měla důkaz jak v reakci společnosti Holdia na upomínky odeslané společnosti Taila, tak některých personálních propojeních a zároveň i v tom, že společnost Holdia požadovala sepsání smlouvy dne 24.2.2000 zpětně od 15.2.2000, tzn., že tato společnost zřejmě již v uvedeném odběrním místě určitý odběr elektřiny uskutečnila. Bylo též zřejmé, že společnost Holdia přebírá zaměstnance a některé obchodní závazky společnosti Taila, takže byla obava, že jde o převzetí podniku, případně o snahu o vyjmutí pouze aktiv z této společnosti. Zaměstnanci společnosti jsou zavázáni obecně se při vymáhání pohledávek chovat tak, aby pokud možno nepřipustili některé spekulativní kroky, které způsobí nevymožení ceny odebrané elektřiny. I přes to společnost eviduje řádově 500 mil. pohledávek za nekorektní odběratele.“

K vyjádření účastníka řízení Úřad uvádí následující:

- Úřad si je vědom, že výpovědi svědků si v některých otázkách odporují. Proto při svém rozhodování vycházel především z písemných dokumentů, z velké části zaslaných samotným účastníkem řízení.

- Otázka zjištění chyby v účtovací konstantě nebyla předmětem správního řízení.

- Úřad nepovažuje za nezbytné předvolat ke svědecké výpovědi paní Kubíčkovou, která dle výpovědi p. Ing. Vávry upozornila VČE na chybné měření elektřiny odebírané společností Adlerberg a dne 13.9.2001 provedla platbu záloh předepsaných společnosti Adlerberg na účet VČE, ani p. Radka Plodra, zaměstnance pracoviště VČE v České Třebové, který dne 13.9.2001 zastupoval VČE při jednání s paní Kubíčkovou v otázce přerušení dodávky elektřiny společnosti Adlerberg, neboť skutečnosti, které byly předmětem správního řízení, byly dostatečně prokázány jiným způsobem.

- Otázka finanční situace a pověsti společností Adlerberg nebo Holdia nemůže ospravedlnit kroky účastníka řízení, které jsou zjevně protizákonné.

- Tvrzení, že zaměstnankyně VČE jednala v dobré víře (myšleno zřejmě při jednání se společností Adlerberg) nemůže Úřad akceptovat, neboť během správního řízení nebyl Úřadu předložen jediný důkaz, který by takovou dobrou víru ospravedlňoval. Personální ani majetkový vztah mezi společností Taila a Adlerberg nebyl prokázán.

Závěr

S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti, které byly prokázány v průběhu správního řízení, Úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

Poučení o opravném prostředku

Podle ustanovení § 61 odst. 1 správního řádu lze proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Ing. Jana Konopiská
pověřená řízením odboru

Rozhodnutí obdrží:

Východočeská energetika, a.s.

JUDr. Věra Pourová

Sladkovského 215

501 03 Hradec Králové